

Komentarji

izkoriščevalskega tiska
jedrinci na jugu so si tol-
stavo tiska na ta na-
časopisje odločno zago-
sistem sužnosti in izlije
bolnice na vsakogar, ki
drinil kritizirati ta sistem.
Na enak stališču so današ-
ameriški kapitalisti, kadar
o svobodi tiska. Svobo-
mora biti le njihov tisk in
drugi!
danje tedne se na tisoče a-
dnevnikov, tednikov in
postavlja z znakom
Obenem se bahajo: "Ča-
smo bili med prvimi, ki
sprejeli prostovoljni pri-
in s tem prispevali svoj
za okrevanje industrij."
Namivo je, kako so časniki
magnatje prišli do pra-
vika, ki je le začasn. O tem
Paul Y. Anderson v te-
reviji "The Nation" od
tedna.
Originalni osnutek časopisne-
pravnika je bil predložen
odboru treh nazadnjakov —
Davis iz New Yorka,
Carter iz Fort Wortha in
S. Bryan iz Richmonda —
je zastopal washington-
odvetnik Elisha Hanson.
je ta Hanson? Predstav-
prave trditve, ki je za ča-
Hoovrovo vlado uspešno de-
la za povračila "preveč"
dohodninskega dav-
svojim bogatim klientom;
je vodil zakulisno lobi-
v kongresu proti preiskavi
te elektrike.
je ta odbor je predložil
onu "pravilnik" časopisja,
pa bil — najnesramnejši
kemi pravilnik kar jih je
na njegovo mizo. Celo
nika jeklarke in premo-
indusrije, ki sta bila ori-
bilo dovolj nesramna, sta
napredna dokumenta na-
omenjeni časopisni spaki.
je bil časopisni pravilnik
pan z "jokerji", s katerimi
časnikarski baroni hoteli
ve zvičajne načine izogniti
cijam — istim obligaci-
ki jih njihovi uredniki dan-
pravom priporočajo drugim.
Administrator Johnson se je
namrdnil, ko je prečital
to spako in — zagnal jo je
svojim legalnim svetoval-
je pa naročil, naj spišejo
nov pravilnik za lastnike
Odbor za časopisje
bel prazni rok. Kaj so pa
časnikarski magnatje?
vili so v svojih listih vest,
"podpisali pravilnik, ki je
moči" — dasi je bil pravil-
vričen v koš in drugega še
limeli. Johnson je bil hud
je takoj zanikal vest, toda
ono zanimanje je dobilo zelo
publicitete, dočim je še
krožila laž, da je časopis-
pravilnik sprejet in podpisan.
tem je pa slavni časopis-
obiskal "velikega Ji-
to je glavnega poštarja
voja in ta je telefonično
Johnsona ter mu "bral"
Rekel je, da je "fan-
obljubil, da dobe pravilnik
prej, on (Johnson) naj pa
arbi, da se on (Jim) ne bo
nal. Ko so se "fantje" vr-
Johnsonu v trdni veri, da
je Jim "sfiksni", so bili pre-
temi, ko so našli čisto nov
vnik. Takoj so zagnali
da je svoboda tiska v ne-
stojnosti!
monov delavski svetova-
Richberg je "fantom" poja-
da svoboda izražanja v ti-
ta svoboda izkoriščanja po-
sta — dve stvari. Prva je
da nedotaknjena, druga pa
da biti odstranjena in zato je
sprejeta Nira! Nato so
"pobesili" nos in pod-
je povest o časopisnem
vniku, ki obenem osvetlju-
kaj se godi za kulisami v
Washingtonu. Naj bo Johnson
vnik in karkoli — nekaj po-
vika je le v njem. Vsaj tak

KONTINENTALNI KONGRES O NIRI

Minimalna plača je preizkušnja, delovnik dolg. Kritizira popuščanje administracije v prid podjetnikom in obeta z bojkotom

Chicago. — Akcijski odbor Kontinentalnega kongresa delavcev in farmerjev je v deklaraciji navedel stališče kongresa napram Niri. V daljši kritični izjavi ogleduje Niro z vseh strani in navaja pogoje za njen uspeh. Ti pogoji so: 1) nemotena pravica delavcev do organizacije in stavk; 2) višja minimalna plača kot jo določajo pravilniki; 3) progresivno skrajševanje delovnika v svrhu absorbiranja vseh delavcev; 4) protektiranje konzumentov pred navijanjem cen in 5) enforširanje pravilnikov glede plač in delovnika.

Akcijski odbor kongresa v dosedanjih prizadevanjih vlade ne vidi dovolj odločnosti in daleko-sežnosti pri izvajanju teh točk in izraža bojazen pred skrahiranjem vladnega programa. Če se to zgodi, bo prišlo do kraha, ki bo zasenčil vso mizerijo tekočih starih let.

Največja nevarnost obstoji v popuščanju vlade v prid kapitalistom, to posebno še glede pravice delavcev do organizacije. Prav tako tudi v nizki minimalni plači, predolgem delovniku in navijanju cen.

Radi naglega naraščanja cen hiti najvišja minimalna plača \$15 na teden ne zadostuje, prvi akcijski odbor kongresa. Milijoni delavcev pa niti \$15 ne bodo deležni.

Vlada tudi ne more upati na uposilitve od 13 do 15 milijonov brezposelnih, ker je delovnik od 35 do 48 ur na teden predolg. Poleg tega pa se je pod pravilniki pričelo novo priganjstvo; podjetniki zahtevajo, da delavci producirajo isto količino pod krajšim delovnikom kot so prej. Če se ta tok ne zaobrne in delovnika stopnjevalno ne znižuje, se brezposelnost ne bo dosti znižala in bo dežela ostala na isti točki kot je bila pred "novim dealom."

Glede protektiranja konzumentov pred navijanjem cen ni vlada storila še nobenega koraka. Vsa ta teža je v protestnih nagibov profesor Ogburn tudi resigniral iz Niriinega konzumnega odbora.

Končno pravi akcijski odbor da bo pozval vse pridružene organizacije, naj odpokličejo svoje zastopnike iz Niriine administracije, če bo vlada skušala preprečiti in onemogočiti stave ter se podala podjetniškemu pritisku proti organiziranju delavcev. Če pride do tega, je dolžnost vsake delavske organizacije, da odpove sodelovanje z Niro in vladi napove bojkot, pravi akcijski odbor Kontinentalnega kongresa.

Nove homatije na Kubi

Havana, Kuba, 30. avg. — Provizorična vlada predsednika Carlosa De Cespedesa, ki je stara komaj dva tedna, je že v krizi. Revolucionarne organizacije A. B. C. zahtevajo, da predsednik takoj odredi splošno glasovanje o ustavnih reformah predno se vrše volitve za redno vlado v prihodnjem februarju. Volitve morajo biti na podlagi reformirane ustave, ne na podlagi ustave iz leta 1901 kakor je dekretirala provizorična vlada. Ker imajo vstaške organizacije dva člana v začasni vladi, zahtevajo, da ta dva člana odstopita, če De Cespedes ne privoli v njihovo zahtevo.

hoče biti. In vsa čast Richbergu, če je res zabrusil magnatom časopisja — kakor je gori omenjeno — glede svobode tiska. Svoboda tiska! Svoboda tiska za izkoriščevalce delavstva je zatiranje delavskega tiska!

Ford mora priznati unijo

Tako je izjavil administrator Johnson pred reporterji

Washington, D. C., 30. avg. — Reporterji so v torek vprašali Johnsona, federalnega administratorja industrij pod Niro, kaj bo naredil z avtnim magnatom Fordom, ki uganja nekakšno resistenco proti vladi in se nič ne zmeni, da bi podpisal pravilnik avtne industrije. Johnson je odgovoril, da Ford mora podpisati pravilnik.

Na vprašanje, če Ford lahko podpisuje pravilnik, ne da bi se pridružil kooperaciji z vlado in ostalimi avtnimi tovarnarji in če lahko obdrži svoj sistem "open shopa", je Johnson odgovoril:

"Predsednik ima oblast, da lahko dovoli izjeme posameznim delodajalcem, če vidi, da je to potrebno, ampak Ford se mora podvreči federalni kontroli in pokazati svoje poslovne knjige glede cen in mezd kakor morajo storiti vsi, ki podpisujejo pravilnik; dalje mora priznati svojim delavcem pravico, da se pogajajo z njim kolektivno po svojih predstavnikih, ki si jih sami izvolijo. Ako tega ne stori, ne bo dobil plavega orla in vlada ne bo več kupovala avtov in avtotrukov od njega."

Iz Detroita poročajo, da Ford plačuje svojim delavcem 50c na uro minimalne mezde in obratuje svoje tovarne na bazi 40-urnika v tednu; to je več ko določa avtni pravilnik — minimalno 43c na uro — za avtne delavce v Detroitu. V Fordovih tovarnah v Detroitu je danes uposlenih okrog 50,000 delavcev.

Se ona stavka za Niro

Unija usnjarskih delavcev je glasovala za štrajk

Chicago. — Unija delavcev usnjarskih izdelkov — denarnice, listnice itd. (International Pocketbook Workers Union) je v torek odglasovala za stavko, da prisili lastnike delavnic na osvojitve pogojev Nire, to je zvišane minimalne mezde, skrajšane delovnika in priznanja organizacije.

To je že tretja stavka za Niro v Chicagu. Oblačilni delavci, organizirani v International Ladies' Garment Workers uniji, stavkajo že 10 dni. Ta teden so zastavkali izdelovalci ženskih slaničnikov in klobukov. Vseh prizadetih delavcev in delavk v teh štrajkih je okrog 20,000.

Vojak obtožen "rdeče" špionaže

Fort Sherman, Panama Canal Zone, 30. avg. — Častnik tukajšnje ameriške armade, korporal Robert Osman iz Brooklyna, se zagovarja pred vojnim sodiščem na obtožbo, da je "komunistični vohun."

VLADA SPREJELA PRAVILNIK ZA JAVNA DELA

Plače za izučene delavce bodo od \$1 do \$1.20, za navadne pa od 40 do 50 centov na uro. Pravilnik podpisan s federacijo

Washington. — (FP) — Pri vseh javnih delih, katere bo financirala vlada iz sklada \$3,300,000,000, bodo delavci delali pod pravilnikom, katerega je vlada podpisala z gradbenim departментом Ameriške delavske federacije.

Delovni teden bo pri teh delih 30 ur, kot določa zakon, plače pa so določene po treh conah, v katere je dežela razdeljena.

V južni coni ali pasu, ki sestoji iz 11 držav, bo plača \$1 na uro za izučene delavce in 40 centov za navadne. V centralnem pasu, kjer je 12 držav in District of Columbia, bo plača \$1.10 za izučene in 45 centov na uro za navadne delavce. V severnem pasu, kje je 24 držav, pravilnik določa plačo \$1.20 na uro za izučene in 50 centov za navadne delavce.

Po tej lestvici se bodo morali držati vsi kontraktorji, občine ali države, ki prejmejo kontrakte ali pa denar za javna dela od federalne vlade. Kjer je "običajna" (unijaska) lestvica višja kot v pravilniku, se bodo delodajalci morali ravnati po nji. Pravilnik bo veljal toliko časa, dokler bo trajalo delo.

Ustanovljen je tudi pritožbeni odbor treh članov, ki bo reševal vse pritožbe bodisi s strani delavcev, delodajalcev ali vlade. Eden član bo zastopal delavce, drugi delodajalce in tretji pa vladno administracijo javnih del, kateri načeljuje notranji tajnik Ickes.

On je o tem pravilniku rekel, da vsebuje določbe zakona glede plač. O slednjih pravi, da bodo zadostovale za primeren življenjski standard in ga izravnale ter dvignile po vsej deželi. Po njegovem mnenju bodo te plače vplivale tudi na plače v privatnih industrijah, kjer so na splošno nižje kot jih določa pravilnik. To je posebno resnica pri državnih ali občinskih gradbenih delih.

Za gradbeni department Ameriške delavske federacije je podpisalo pravilnik pet unijaskih uradnikov.

Vlak padel v vodo; osem mrtvih

Tucumcari, N. Mex. — Brzovlak Golden State Limited, ki je vozil iz Los Angelesa v Chicago, je 29. t. m. zjutraj podrl most v tukajšnji okolici in padel v poplavljeni globel. Osem potnikov je utonilo in 42 je ranjenih. Velika povodenj je poškodovala most, ki se je podrl pod vlakom.

Baroni premoga priznajo rudarsko unijo?

Hitler razvija program "Velike Nemčije"

Vsa nemško govoreča ljudstva morajo priti v Hitlerjevo carstvo — kar znači vojno

Pariz, 30. avg. — Pariški listi pišejo na dolgo in široko o tajnem programu Hitlerjeve nacijske stranke glede "velike Nemčije." Ta program so nacisti sami deloma razkrili zadnje nedelje, ko so proslavili nemško zmago v svetovni vojni na meji Vzhodne Prusije in demonstrirali v Niederwaldu ob meji Saar-ske doline.

Nacisti voditelji so v svojih govorih poudarjali, da 60 milijonov Nemcev v "rajhu" še ni vsa Nemčija, temveč prava Nemčija obsega vsa nemško govoreča ljudstva v Alzaciji, Loreni, Avstriji in v delih Švice, Belgije, Danske, Poljske in Čehoslovakije, ki štejejo skupaj 90 milijonov. Vseh teh 90 milijonov Nemcev mora priti pod Hitlerjevo zastavo!

Francoški listi komentirajo, da klobasanje te vrste pomeni izživljanje vseh sosedov Nemčije na vojno.

Dalje poročajo pariški listi o novih incidentih na meji Švice in Belgije. Na nemško-švicarski meji blizu Ramsena so nemški fašisti prekoračili mejo zadnje dni, prišli nekega Čeha in ga odvlekli v Nemčijo, kjer je zdaj zaprt. Švicarski poslanik je ostro protestiral v Berlinu proti temu nasilju. Sličen slučaj je bil na nemško-belgijski meji pri Moresnetu, kjer nacisti upadajo čez mejo in lovijo begune na tujih tleh. Belgijska vlada še ni protestirala, odredila je pa močno policijsko stražo na meji.

Štirindvajseta država zavrgla prohibicijo

Seattle, Wash. — Dne 28. t. m. je država Washington glasovala tri proti enemu za preklje 18. amendmenta. Lista mokrih delegatov je zmagala na vsej črti.

(To je že 24. država, ki je ratificirala 21. amendment za odpravo prohibicije.)

Zvišanje plač preprečilo stavko

Minneapolis, Minn. — V tukajšnji alumnikarski in klobučarski industriji je bila preprečena stavka, ko so podjetniki pristali na zvišanje plač za 10 odstotkov po daljšem pogajanju.

Mehiški bikoborci so se organizirali

Mexico City, 30. avg. — Tukajšnji bikoborci in njihovi pomočniki, 85 po številu, so ustanovili unijo, ki bo regulirala bikoborbo po vsej Mehiki.

Lewis izjavlja, da je absolutno priznanje po vseh operatorjih Amerike zagotovljeno. Tega mnenja je tudi W. Green. — Johnson pravi, da se je dva milijona brezposelnih delavcev vrnilo na delo v avgustu

Washington, D. C., 30. avg. — John L. Lewis, predsednik rudarske unije United Mine Workers of America, je včeraj izjavil, da pravilnik industrije mehkega premoga, ki se zdaj sestavlja, vključuje absolutno priznanje njegove unije po vseh lastnikih rovo-rov mehkega premoga v Združenih državah. William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je pritrdil, da je to res.

Lewis je bil odločen v svoji izjavi. Rekel je, da bodo takoj izdelane pogodbe med rudarsko unijo in operatorji, ki pokrijejo vsa polja mehkega premoga in to pomeni konec neunijskega dela na teh poljih. Rudarska unija United Mine Workers šteje danes 345,000 članov.

Pogajanja zadnje dni glede pravilnika za industrijo mehkega premoga se tičejo večidel takozvanega Appalachian okrožja, ki zavzema jug in sever. Produkcija v tem okrožju znaša 70 odstotkov in doslej je bilo to okrožje strogo neunijsko. Nekateri operatorji iz tega okrožja priznavajo, da bodo morali priznati unijo United Mine Workers, kjerkoli se rudarji izrečejo za to unijo, toda tolašijo se, da se bodo rudarji najbrž izrekli tudi za druge organizacije.

Danes se vrše pogajanja z operatorji drugih okrožij, da se izenačijo pogoji glede minimalne mezde in maksimalnega delovnika. Lewis pričakuje, da bo premogovni pravilnik predložen Rooseveltu v podpis v petek.

Administrator Johnson je dejal, da je bilo že dva milijona brezposelnih delavcev uposlenih v tem mesecu, kar je posledica Nire. Administracija zdaj pritiska na federalne rezervne banke, naj dajo kredit podjetnikom, ki so podpisali Niro, da bodo lahko obratovali svoja podjetja na temelju zvišanih mezd.

Strokovna internacionala za splošno stavko

V slučaju vojne bo v napadalni državi napovedana generalna stavka, v drugih pa bojkot, je sklep kongresa

Bruselj. — Mednarodna federacija strokovnih unij je na svojem tukajšnjem kongresu napovedala vojno vojno. Kongres se je brez pridržkov izrekel za generalno stavko v slučaju vojne.

Sklep konvencije je, da bo v slučaju napovedi vojne napadalna država imela takoj generalno stavko na rokah, v sosednjih državah pa bo proti nji napovedan ekonomski bojkot. Če se bo ta sklep uresničil, kar je odvisno od delavcev posameznih držav, bo vsaka vojna nemogoča. Taka generalna stavka bi pomenila strmoglavljenje vlade in v tem stadiju družabnega razvoja tudi kapitalizma.

Kljub temu, da pomeni uničenje nemškega delavskega gibanja po Hitlerjevem barbarizmu velik udarec strokovni internacionali, je vseeno še močna. Njena hrbitenica je močno angleško delavsko gibanje pa tudi unije v Franciji, Belgiji, Čehoslovakiji, Avstriji, Španiji, Holandiji in skandinavskih držav so močan faktor.

Kongres se je izrekel tudi za ekonomski bojkot proti Nemčiji.

Revolucija na Kubi: Vstaška množica promlavlja padec diktatorja Machada.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTEOrgan of and published by the Slovene
National Benefit SocietyNaročnina: za Zdravne drave (aven-
ue) in Kanto \$2.00 na leto, \$2.00 na pol
leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Cincin-
ti \$2.50 na leto, \$2.50 na pol leta; za ino-
strane \$3.00.Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$2.00 per year,
Chicago and Cincin \$2.50 per year, foreign
countries \$3.00 per year.Cene oglasov po dogovoru. — Reklame se ne
vratajo.Advertising rates on agreement. — Manu-
scripts will not be returned.

Naslov na var. kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

128

Domač drobiž

Obiskovalci razstave

Chicago. — Svetovno razsta-
vo in urad SNPJ so obiskali: An-
ton Janko z ženo, F. J. Bruder
z ženo in miss Jean Crutli, La
Salle, Ill.; Anton Petrič, Caroline
Petrič in Mike Stanich, Indiana-
polis, Ind.; John Relić in Eli Re-
lić, Petrolia, Pa.; Kristina Pod-
javoršek s hčerko Paulino, Mil-
waukee, Wis.; Fr. Puncer, W.
Allis, Wis.

Gangeži ubili rojaka Pipana

Chicago. — Dne 29. avgusta
zjutraj so našli v sosednjem Ci-
ceru Johna Pipana mrtvega s
trema krogliami v telesu. Ležal je
na 51. cesti kakih sto čevljev juž-
no od Roosevelt ulice. Zraven
trupla sta ležala dva klobuka,
kar znači, da je bil Pipan v bo-
ju s svojimi morilci. Policija je
kasneje prišla dva razoglava
italijanska gangeža, ki sta se vo-
zila v majhnem avtu. Priče, ki
so iz bližine opazovale napad, so
povedale, da sta Pipana ustrelila
dva moža, ki sta potem pobegni-
la v majhnem avtu.

Pipani je bil tajnik-blagajnik
italijanske unije razvažalcev
kruha. Star je bil 35 let in doma
iz Trsta. Njegov oče je bil s Kra-
na, pravi Slovenec, toda mati mu
je bila Italijanka, valed česar je
John bolj govoril italijanski ko
slovenski in vedno je živel med
Italijani, dasi je dobro tolkel slo-
vensko in je rad zabaval na slo-
venske veselice. Pred leti je po-
magal organizirati v socialistič-
ni stranki slovenske rudarje v
južnem Illinoisu; kasneje je or-
ganiziral italijanske tekstilne de-
lavce in vodil stavke v Patersonu,
N. J. Bil je zelo aktiven uni-
jec in socialist; vedno je bil na
agitaciji in organizatoričnem delu.

Kot voditelj unije razvažalcev
kruha je bil Pipan v konfliktu
z italijanskimi gangeži, ki bi ra-
di dobili unijo pod svojo kontro-
lo. Ko je bil zadnji mesec dele-
gat svoje unije na državnem
kontinentalnem kongresu v
Springfieldu, je povedal sloven-
skim sodrugom, da so mu gange-
ži vedno za petami, toda on ne
odneha.

Zapušča ženo in menda enega
otroka.

Operacija

Garrett, Pa. — Tu je bila ope-
rirana Mary Istenič, članica dru-
štva Zvesti bratje št. 71 SNPJ.
Imela je žolčne kamne, katerih
so našli 376 — kar je skoro ne-
verjetno, da more človek imeti
toliko "kamnov" v sebi.

Nov grob

St. Paul, Minn. — Tu je umrl
magr. Anton Ogulin, starost
slovenskih duhovnov v Ameriki,
star 71 let in doma iz Cerovec
pri Semiču v Beli Krajini. V A-
meriki je bil 53 let in misionaril
ter župnikoval je večinoma med
tujci.

Roosevelt dovolil izvoz zlata last-
nikom zlatih jam

Washington, D. C. — Pred-
sednik Roosevelt je te dni dal ve-
liko koncesijo lastnikom zlatih
rudnikov. Dovolil jim je, da la-
ko prodajajo zlato privatnim
kupcem v Združenih državah ali
inozemstvu. Odkar je bil odprav-
ljen zlati standard, so smeli pro-
dajati le ameriški vladi.

Pet ubitih v letalu

Clovis, N. Mex. — V terek je
trimotorno pošto in pasajirsko
letalo treščilo v megli ob ateno-
gore v tukajšnji okolici in pet
oseb, vaterši oba pilota, je izgu-
bilo življenje. Med žrtvami je tu-
di ena ženska in triletni otrok.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Poročilo z 9. konvencije ZSZ

Pueblo, Colo. — Nadaljevanje
konvencije ZSZ 25. avg.
Zbornica je sprejela na včeraj-
šnji seji predlog, ako konven-
cija ne sklene dela danes, da bo
zborovala nadalje brezplačno.
Tako se pričakuje, da se bodo
delegatje potrudili, da jim ne
bo treba trčati časa zastoj.

Včerajšnji predlog zaradi
blagajniške plače se porušil;
mesto \$150.00 bo \$175.00 let-
no. Odbor za pritožbe in proš-
nje predloži poročilo. V večini
je sprejel sklep tega odbora, na-
kar se ta odbor razpusti, ker ni-
ma nadaljnjega dela.

Preide se na včerajšnji pred-
log zaradi lestvice J. B. F. Na-
stane precej debate, končno je
ta lestvica sprejeta z večino od-
danih glasov.

Nadaljuje se čitanje pravil.
Sprejet je predlog, ako je član
bolan samo 7 dni, da ni upravi-
čen do nobene podpore iz bolni-
škega sklada, če pa je član bol-
an nad 7 dni, ni upravičen prve
3 dni do bolniške podpore.

Sklad za onemogle člane, ka-
tereza je imela Zveza, se razpu-
sti. Iz sklada je dobival onem-
ogli član po \$10.00 na mesec
do smrti. Tega sklada Zveza
ne more več nadalje obdržati, in
tako ga 9. konvencija pošlje v
poko.

Konvencija tudi določi koliko
dni je upravičen član do bolni-
ške podpore za različne opera-
cije. Zbornica sprejme glede
tega slično lestvico kot 10. kon-
vencija SNPJ.

Na rešeto pride operacijska
odškodnina. Nastane vroče de-
batiranje. Večina delegatov je
imela priporočilo od društev, da
mora ostati kot je bilo do sedaj.
Gl. odborniki pojasnjujejo: ako
zbornica glasuje za te odškod-
nine, katere ima sedaj v pravi-
lih, se naj članstvo pripravi na
izredno doklado, ali pa se mora-
jo zvišati mesečni prispevki, kar
pa ni priporočljivo v teh težkih
časih. Končno pride do glasov-
vanja. Zniža se večina opera-
cij za 25 odstotkov.

Nadalje je sprejeto, da mla-
dina lahko pristopi v mladinski
oddelek do 18. leta.

Del. Jurjevec, preds. porot.
odbora, predlaga, da zbornica
da nagrado Matt Kochevarju
\$100 za sestavo provizoričnih
pravil in obenem napravi lep
govor, da to je vse premalo za
tako veliko delo in zasluge, ki
jih je storil skozi vsa leta, od-
kar je član Zveze. Zbornica
sprejme predlog soglasno.

Matt Kochevar se lepo zahva-
li delegaciji za priznanje in obenem
podeli teh \$100.00 mladins-
kemu oddelku. Konvenčni pred-
sed. pozove zbornico, da ustane
v priznanje za tako velikodušen
dar.

Konvencija sprejme novo toč-
ko, da se v bodoče plača mladim
članom, ki stopijo iz mladinske-
ga v odrasli oddelek, vso rezervo
za assessment, katere se je nabrala
za dobo vseh let, odkar je
član v mladinskem oddelku.

Zveza bo tudi imela po novih
pravilih konvenčni sklad, v ka-
tereza bo moral vsak član pla-
čati 4 cente na mesec.

Del. Jurjevec poda obširno
poročilo o J. B. F., o kateri se
je povoljno izrazil. On se je
namreč udeležil prošle seje Ju-
goslovanske bratske federacije.
Obenem priporoča, da tudi Z. S.
Z. postane član te organizacije.
Stavljencev je več vprašan. Del.
Jurjevec pojasnjuje in predla-
ga, da se ZSZ priklupi k JBF.

Zbornica sprejme predlog so-
glasno.

Poveri se polno moč gl. odbo-
ru, da pooblasti zastopnika (čla-
na, kateri bo najbližje tistega
mesta, kjer se bodo obdržale
seje omenjene organizacije).

Seja se zaključil ob 12. opol-
dne.

Zbornica sklene, da delegat,
ki se bo vozil več kot 750 milj.,
je upravičen do spalnega voza
za prihodnjo konvencijo.

Konvenčni odbor puste vso
plačo za svoje delo za časa kon-
vencije Zvezi. (Veselo odobra-
vanje.)

Gl. tajnik predlaga, da se raz-
piše izredni assessment 25c na
člana, in sicer za mesec septem-

ber in oktober, to je za pokritje
konvenčnih stroškov.

Prihodnja konvencija se bo
obdrževala v Denverju, Colo., le-
ta 1937.

Novi gl. odbor za prihodnja
4 leta: Gl. preds. Anton Koche-
var, Pueblo; gl. podpreds.
George J. Miroslavich, Denver;
gl. tajnik Anton Jeršin, Denver;
gl. blagajnik Michael P. Horvat,
Denver. Vrhovni zdravnik dr.
J. F. Snedec, Pueblo. Nadzorni
odbor: Matt J. Kochevar, Pueb-
lo, preds., Mary Grum, Denver,
Joe Blatnik, Pueblo. Porotni od-
bor: Frank Primozich, preds.,
Chicago, Johana V. Mervar,
Cleveland, Joe Lipersack, Rock-
vale, Colo., Anton Rupar, Pueb-
lo, Dan Radovich, Midvale, U-
tah.

Konvenčni preds. zaključil 9.
redno konvencijo ZSZ ob 4. po-
polodne s primernim govorom.
Vzpodbuja delegatje, naj vedno
in povsod delajo za ugled in
večjo ZSZ.

Kot poročevalec listov Pro-
letarca in Prosvete, moram pri-
znati, da me je zbornica prav
prijazno sprejela in da je ves
čas zborovanja vladala lepa har-
monija med nami.

Frank Boltezar, poročevalec.

Op.: — V prejšnjih poročilih
se je vrnila neljuba pomota.
Mesto ZSZ je stalo JZZ.

Stavka izdelovalcev ženskih klo-
bukov v Chicagu

Chicago, Ill. — Delavci in de-
lavke, ki v Chicagu in povsod
drugod trumoma pristopajo v
unije, zdaj tudi vedo, da si bodo
morali sami izvojevati svoje
pravice. Kompanije so organi-
zirane, delavcem pa odrekajo to
pravo, ker vedo, da je delavce
lahko izkoriščati, ako so neorga-
nizirani.

V delavnicah, v katerih izde-
lujejo ženske klobuke v Chica-
gu, so se delavci in delavke že
večkrat organizirali in tudi
stavkali so v boju za izboljšanje
delovnih razmer. Še nobenkrat
pa niso bili organizirani tako
močno kakor so sedaj. K temu
jih je primoralo izkoriščanje,
kakršnega ni bilo v toliki meri
v tej industriji še nobenkrat po-
prej. Mnoge delavke so dobi-
vale le \$3 do \$6 na teden in za
to vsoto so morale prebiti v to-
varni vse dni v tednu. Tudi
potem, ko so kompanije podpi-
sane zaobljubo Rooseveltu, da se
bodo ravnale po novem vladnem
pravilniku in so v zameno dobi-
le plačevala orla — NRA — so
mislile, da je bila tista zaveza
le krpa papirja in so nadaljeva-
le s starim sistemom. Nekatere
delavke so bile sicer izjema,
toda bilo jih je premalo in po-
sledica je stavka, ki se je pričela
v terek, 29. avgusta. Okrog
100 večjih in manjših delavnic
je v Chicagu, v katerih izdelu-
jejo klobuke za ženske. V njih
so uposleni moški in ženske, o-
krog 4,500 vseh skupaj, med
njimi kakih 500 Slovencev in
Slovenek; žensk več kakor mo-
ških. Organizirali so se v Mil-
linery Workers uniji, ki ima
podružnice povsod po Združenih
državah, kjer so tovarne za
ženske klobuke, posebno v New
Yorku, Chicagu, St. Louisu, Cle-
velandu in več drugih krajih.
Pridružena je A. F. L. Kakor v
Chicagu, dela v nji mnogo Slo-
vencev tudi v New Yorku.

V Chicagu so se naši rojaki
in rojakinje, zaposleni v tej o-
bri, odzvali stavki stoodstotno;
ne samo to, nego so šli tudi piket-
tirati.

Kot ponavadi, v stavkah, je
tudi v tej policiji zastražila vse
delavnice in nekaj stavkaric je
bilo "radi kaljenja miru" že a-
retiranih.

Se pred našo stavko so se v
Chicagu enako uprli delavci in
delavke v tovarnah ženskih o-
blačil. Tudi njim niso kompa-
nije plačevale več kot po nekaj
dolarjev na teden. Njihovo
stavko vodi International La-
dies' Garment Workers unija;
ta, naka in vse druge unije de-
lavcev oblačilne industrije so v
zvezi in sodelujejo druga z dru-
go. Zaradi stavke delavcev v
tovarnah ženskih oblačil, ki tra-
ja že dlje časa, je NRA poslala
v Chicagu posredovalca.

V vseh obratih oblačilne in-

dustrije skušajo delavce organi-
zirati tudi komunisti. Poskusi
pred par leti, da unionizirajo
millinery delavnice v tem me-
stu so se izjalovili valed ljutega
boja med dvema unijama za
prvenstvo. Zdaj pa so millinery
delavci in delavke organizirane
— lahko rečem 95 odstotkov —
v Millinery Workers uniji. Čla-
ni protivne unije sicer dele le-
take in pozivajo ljudi na svoje
shode, kjer kritizirajo vodstvo
in vabijo delavce in delavke v
svojo organizacijo. Vsakdo la-
hko prizna, da je marsikak uni-
ski odbornik zaslužil bolj kriti-
ko ko pa plačo. Toda, če bi le
kritizirali in nobenemu nič ne
zaupali, se ne bi nikdar organi-
zirali in položaj za delavce bi
bil brezupen. Treba je biti opre-
zen in ne verjeti vsakemu, ki
troši govore. Kompanije sa-
me imajo svoje agente med de-
lavci, ki so najeti zato, da ubi-
jajo med stavkarji zaupanje v
unijo in njeno vodstvo. To va-
ranje se jim je že dostikrat po-
srečilo. Zdaj se jim ne bo, če
bo članstvo unije vztrajalo in s
piketiranjem skrbelo, da kom-
panije ne bodo mogle obnoviti
obrata s skebi.

Angela Zaltz.

"Triglavske strmine" na platnu
Barberton, O. — Dne 23. av-
gusta smo imeli lepo priliko vi-
deti prvi slovenski profesionalni
film, ki se imenuje "Triglavske
strmine", v velikosti 9x12 čev-
ljev, katerega je prinesla iz sta-
rega kraja mrs. Frances Tau-
char.

To lepo in zanimivo filmsko
delo iz stare domovine je v re-
snici vredno, da si ga človek og-
leda, posebno pa še za one, ki so
jim triglavske strmine znane.
— Mrs. Taucharjevi želim pri-
njenem delu kazanja slovenske
filmske umetnosti po slovenskih
naselbinah obilo uspeha.

Poročevalec.

Izprehodi po "Stoletju
napredka"

Piše Ivan Molek

(Nadaljevanje in konec.)

Glede Palače religij sem čital
poročilo v listih, da je slabo ob-
iskano. Dočim je Palača znanosti
obiskalo 80 odstotkov vseh ob-
iskovalcev, je prišlo v paviljon
ver le deset odstotkov. Morda
polovica teh iz radovednosti ka-
kor jaz!

Zdaj smo v središču razstavi-
šča. Tu je največ — lima za ka-
line: cele vrste teatrov, raznih
kuriozitet in dražil za živce v
obliki strmoglavih voženj, ki te
dobro pretresejo. Vse to je treba
plačati: tu 10c, tam 25c in dru-
gje 15c; ni dosti, nabere se pa le.

Napis na velikem okroglem
paviljonu pove, da tam kažejo
"življenje pred milijon leti".
Petindvajset centov. Res je no-
tri vse mehanično "živo". Ljudje
iz kamene dobe sede okrog og-
nja in čeblijo kakor opice; di-
nozavri, mastodonti, prednik go-
rile in druge pošasti tulijo in iz-
tezajo gobce in pterodaktili fr-
fotajo. Čuditi se moraš ne toliko
figuram kolikor iznajdljivosti
mehaničnih inženirjev, ki so vse
to tako sharmonizirali.

Na lagunu tik brega je Byrdo-
va ladja na jadra, s katero je
Byrd potoval na južni tečaj. Pet-
indvajset centov. Zbirka opreme
za eksploriranje antarktika v la-
dji je zanimiva.

Množica te kmalu zanese do
Pariških ulic. Te "ulice" so bile
kmalu po odprtju razstave tako
razvpite, da te mora premagati
radovednost. Petindvajset cen-
tov. Komaj vstopiš, se že — ke-
saš. Na teh "pariških ulicah" ni
prav nič francoskega in še manj
pariškega; vse je čikaško. Pro-
dajajo razno drobnjarijo — ame-
riško, seveda — pod francosko
znamko, točijo ameriško pivo v
"kavarnah Du Pax" in z drugi-
mi francoskimi imeni itd. Iz vseh
kotov pa kukajo napudrane bru-
netke in vabijo moške, češ, tam
se vidi nekaj skrivnostnega, ako
plačaš ekstra bakšiš. Nisem šel
nikamor, toda drugi, ki so šli,
so povedali, da ni nič. Govorili
so tudi, da v poznih nočnih urah
nastopajo tamkaj nage krasoti-
ce, toda fantje, ki jih hočejo vi-
diti, morajo plačati — sedem do-
larjev vstopnine. Ne vem, če je
to res.

Nekaj je moralo biti, kajti kri-
ka je bilo dovolj v čikaških mo-
ralističnih taborih. Značilno je
pa bilo to: v onem momentu, ko

sem pasel dolg čas po Pariških
ulicah, je pred "kavarno Du
Pax" silno zasmrdelo. Bil je bo-
leč smrad, nenavaden. Nekdo je
užgal — bombo smrdljivko. Lju-
dje so se hitro umikali. Torej
brž ven iz Pariza!

Nedaleč od tam je "Belgijsko
mesto." Spet petindvajset cen-
tov. Skupina poslopij v klasič-
nem slogu. Vse je tam: kavar-
ne, delavnice, residence, most,
mestna hiša, katedrala in glavni
trg, na katerem plešejo grupe
fantov in deklet v belgijskih na-
rodnih nošah in lesenih coklah
narodne plesne, ki so interesantni.
Imajo tudi posnetek znanega
"Piss-boysa" iz Bruslja.

V sosesčini je paviljon Maro-
ko in španski paviljon, z drugi-
mi besedami — ščacuna parfuma,
pleten in draguljev. Nato
Orientalna palača, v kateri te
režejo v nos razne dišave "z Ju-
trovega". Tam imajo med dru-
gimi tudi kamele, ki jih lahko
jezdíš, če plačaš. Vsega zlodja so
si izmislili, samo da izvečejo več
denarja iz potrpežljivih gledal-
cev.

V Orientalski palači manjka
— svetnika Gandhija s kozo in
kolovratom.

Spet dolga vrsta teatrov, ples-
nih paviljonov in raznih "redko-
sti". Med temi je "Midget Vil-
lage" s pritlikavci, ki so v o-
smem ali desetem letu prenehali
rasti. Dalje naselbine Indijan-
cev, ki plešejo svoje plesne. Mn-
ogim se dopadejo indijanski ples-
i. Slikar Perusek mi je izrec-
no naročil, naj si ogledam te ples-
e, ki so nekaj originalnega. O-
kusi so različni. Zame niso nič
posebnega.

Edina zgodovinska znamenitost
v tem delu razstave je re-
plika trdnjave Dearborn, prvega
poslopja v Chicagu. Ta lesena
trdnjava z vsemi svojimi od-
delki in opremo je izvrsten po-
snetek originalne zgradbe, ki je
stala še pred sto leti v kotu ob
izlivu Čikaške reke v jezero.

Zraven Fort Dearborna je
"Lincolnova izložba", kjer je po-
snetek Lincolnov rojstne koč, nj-
govih drugih dveh hiš in čika-
ške dvorane Wigwam, v kateri
je bil Lincoln nominiran za
predsedniškega kandidata.

Nato te cesta privede do tem-
pla Maya. Lepa stavba, zgraje-
na v slogu svetlič rodov Maya,
prednikov današnjih Indijancev
v Mehiki. V templu je bogata
zbirka majaških izkopanin iz Či-
čenice in drugih krajev v Juka-
tanu. Prost vstop.

Palače avtov. Vse večje av-
tne družbe imajo svoja poslopja
v istem fantastičnem slogu, obro-
bljena z lepimi tratami in grm-
iči, v katerih so razstavile naj-
novejše modele, a tudi stare ek-
semplarje, ki kažejo razvoj av-
tov.

Med potjo vidiš modele naj-
modernejših stanovanjskih hiš
z opremami. Te hiše in hišice so
prijetne stvarce za — petičnega
človeka, ki si lahko privoščil kom-
fort in luksuz.

Kar je še zanimivega — na
južnem koncu razstavišča — je
Palača železnice. Tam vidiš prvot-
no, sto let stare lokomotive in
kočijam podobne vagončke, ki so
otroška igračka napram današ-
njim velikonom; prav tako prvot-
ni spalnici vozovi, ki so brez ma-
lega ciganske koč napram mo-
dernim salonom in spalnicam na
kolesih.

Za primero si lahko ogledaš
moderne vlak Burlington linije,
ki ima spalne in salonske voze-
ve urejene po evropskem vzgle-
du, namreč kupeje s hodnikom
ob strani. Zraven je angleški
vlak "Royal Scott", ki je za tran-
sportacijo ljudi vzor največje u-
godnosti.

Tam je tudi predsedniški vlak
iz Mehike, ki ga menda smatrajo
v Mehiki za največji luksuz na
kolesih, ni pa nič posebnega. O-
prema — sedeži in drugo — je
še stara in oguljena.

V zadnjem vagonu tega pred-
sedniškega vlaka je zbirka dra-
gocenih starin: nakit iz zlata,
srebra in žlahtnih kamnov, ki so
jih odkopali v razvalinah maja-
ških in azteških bivališč. Za o-
gled te zbirke računajo 25c
vstopnine.

5.

To bi bilo v glavnem vse, kar
je vredno videti.

Vseh paviljonov in raznih
stavb je nekaj čez sto; vseh kon-
cesij — v našem oddanih sekci-
in kotov — je okrog 700. Busi-
ness je kolosalen, vendar ne ka-
že dosti dobička — razstavo vo-

di privatna korporacija — kaj
udeležba ni tako velika, čepraj
je povprečno vsak dan okro-
170,000 posetnikov in je do dan-
va, ko to pišem, preko enajst mi-
lijonov ljudi obiskalo razstavo.

Vendar gornje ni važno za ob-
iskovalca. Za nas je važno, kolik-
je vredno potrošiti, če ima človek
čas in zmore te stroške. Omen-
sem že, da zunanja vstopnina
50c zadostuje v glavnem; stva-
ki so največ vredne, lahko vsa-
kdo vidi brezplačno. Vse dru-
je večinoma tingel-tangel in p-
tegarščina.

Naj omenim še razgledna stu-
pa, ki sta med glavnimi atrak-
jami razstave. Ta dva stola
jekla sta visoka 628 čevljev
vaak — najvišja stavba v Ame-
ki zapadno od New Yorka —
200 čevljev od tal imata želez-
nabla za "sky-rider", to je za
prte vozilce, ki vozijo same in
ta vožnja je bolj za otroke
seveda tudi za odrasle — amp-
razgled z vrha stolpa je pa u-
tek, posebno zvečer, ko im-
razstavo globoko pod nogami
lučkah vseh barv, obenem
lahko gledaš daleč po Chicagu
ki zvečer mrgoli luči in luči.

Razgled podnevu je tudi le-
Ce ni megle, lahko vidiš na ju-
ni strani v Indiano, na zapad-
daleč po Illinoisu, na vzhodni
delo temno črt Michigan-
drugi strani jezera. Vsakdo,
pride na razstavo, naj trtjuje
stih par centov — 25c do šest
zvečer, potem pa 40c za osebo
in se odpelje na vrh stolpa. Pr-
stor na vrhu je zelo komo-
dovolj velik in varen; lahko os-
neš tamkaj kolikor časa hočeš.

Postrežba v restavracijah
dobra, toda oduška. V po-
poznih gostilni "Old Heidelberg"
računajo za pivo pri baru 15c
pri mizi pa 20c; najcenejša v-
ka (sandwich) 20c. Nič bo-
ni v drugih restavracijah in
varnah. Na stojnicah, kjer o-
biš prigrizek in kozarec v ro-
so cene zmerne. Kdor se ma-
tam ves dan ali več dni zapo-
doma, je najbolje, da pri-
"lunch" s seboj. Klopi je do-
delavci v paviljonih so sla-
plačani in delovnik je dolg.
re menda še neboje poznati.
takarice mnogih prostorov
rajo večidel za napitino. In-
nje nima stoletje nobenega
predka!

Nahujskana drhal zapo-
la organizatorje

Podjetje dela za Sears-Roebuck
\$10 najvišja tedenska plača

Corinth, Miss. — Trije orga-
zatorji Amalgamated Cloth-
Workers unije so morali be-
iz tega mesta, ker so skušali
organizirati 600 delavcev pri W-
ver Pants kompaniji, katero
stuje Lissner Pants kompanij
Readingu, Pa.

Ker je v Readingu stavka,
družba transferirala naročila
tukajšnjo tovarno, kjer najbo
plačani delavci, rezači in lika-
zaslužijo do \$10 na teden. A-
kler ni bila plača zvišana za
odstotkov, kar kljub temu ni
ve

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

POŽAR V LJUBLJANSKI OKOLICI

"Pri slepem Janezu" požar do tal

Ljubljana, 12. avgusta.

En dan dni je velik požar gospodarsko poslopje v Zaprta. Včeraj pa je v Zaprta "Pri slepem Janezu" požar do tal. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena. Požar je bil v Zaprta, ki je bil pri požaru tako priljubljena.

z vsoto strogojstva zakona, ker ima vsaka država pravico, da se brani pred napadi notranjih sovražnikov prav tako, kakor pred napadi zunanjih sovražnikov."

Smrtno ga je poškodovale. V Forminu pri Ptujju je bil napaden 46-letni posestnik Janez Zamuda. Ko se je vračal zvečer s košnje domov, ga je nekdo iz zasede napadel s kolom ter tako hudo obdelal, da so ga morali takoj prepeljati v ptujsko bolnišnico, kjer pa so ugotovili, da so poškodbe absolutno smrtno.

Zaklad je kopal in obupal. Nekoč je baje pisal neki dunajski list, da je nekje v Trbovljah zakopan zaklad samega srebra in zlata. To je bral tudi bivši avstrijski oficir Leopold Levin, ki je sicer po rodu Poljak, biva pa na Dunaju. Ta je pred kakim tednom prišel v Trbovlje s svojo čarobno palčico, s katero je iskal, kje leži zaklad. Palčica mu je pokazala neki vrt in tam je začel Levin kopati. Najel je nekaj delavcev, ki so kopali pod neko jablano. Dokopali so se že kaka dva metra v zemljo, a na zlato še niso zadeli. Kopali so še nekaj dni, nato pa je isalec zaklada odšel iz Trbovelj brez uspeha. Storil pa je dobro lašim delavcem, ki jih je najel in tudi pošteno plačal.

Umrli so: v ljubljanski bolnišnici davčni upravitelj Ignac Perhave, posestnik Janez Žerjav iz Rateč, Marija Klemenčeva, v Podgori pri St. Vidu nad Ljubljano 88 letna Marija Goljarjeva, v Zagorju ob Savi kovač Turk Lovro.

Ustrelil ga je. — V mariborsko bolnišnico so dne dni pripeljali 26 letnega posestnikovega sina Leopolda Skerbiša iz Hošnice. Nekdo ga je v prepiru ustrelil. Kljub negi v bolnišnici je še isti dan umrl.

Jugoslovanski parnik se potopil. — Dne 9. avgusta je odplul iz Šibenika tovorni parnik "Dalmatinski treč" s 6500 ton bauxita, ki ga je hotel odpeljati v Rotterdam. Že ko so naložili tovor v parnik, je opazil kapitan, da se je ladja nekam čudno nagnila. Dal je preiskati dno ladje, pa so našli vse v redu. Komaj pa so dospeli do Barija, se je začela ladja potapljati. Brezžične klice na pomoč je ujeta postaja v Hercegovnem, ki je naglo obvestila vse parnike na Jadranu. Reševalna ladja "Oceania" je odhitela na pomoč ter rešila na svoj krov vse posadko, ladja pa se je kmalu nato potopila. Škode je mnogo. Parnik je bil last I. dalmatinske trgovske družbe.

Utonil v Dravi. — Letos zahtevalo reke in planine izredno mnogo žrtev: v triglavskem pogorju se je ubil v zadnjih nekaj tednih že tretji planinec, Šava, Drava in Mura pa so zahtevale že nad deset žrtev. Iz Ptujja poročajo, da je tamkaj utonil v Dravi dne 9. avgusta 14 let stari Anton Pavko. Bil je vroč dan in v Dravi je mrgolelo kopalcev, med njimi tudi Pavko. Zašel je v pregloboko strujo, ki ga je spodnesla in potegnila s seboj. Nekajkrat je zaklical na pomoč, potem pa je izgubil pod valovi: Hiteli so mu na pomoč s čolni, a vse zaman. Pavko je bil gimnazijec četrtega razreda. Lani je prav tako po nesreči izgubil življenje njegov oče. Mati je ostala zdaj sama. Pavkovo truplo je Drava naplaval pri Sv. Marku.

Zdravnik: "Kako je danes našemu pacientu — predvsem, kako je z njegovim srcem?"

Usmiljenka: "Imenitno, gospod doktor! Že dvakrat mi je izjavil svojo ljubezen."

Progresivci se anidejo na svoji konferenci

Razpravljali bodo o vprašanju nove stranke. Deweyjeva liga zainteresirala tudi več unijskih voditeljev

Chicago. — Prihodnjo soboto in nedeljo se bo tukaj vršila konferenca Lige za neodvisno politično akcijo, ki bo razpravljala med drugim tudi, če je potrebna nova stranka in če je čas ugoden za njeno ustanovitev.

Načelnik lige je profesor John Dewey. Te konference se bo udeležilo manjše število zastopnikov lige in raznih liberalnih ter delavskih organizacij, splošna konferenca pa bo enkrat pozneje. Namen tega sestanka je, da izdela priporočila in program za poznejšo konferenco.

Poleg Deweyja, senatorja Nyeja, dveh kongresnikov minnesotske delavske stranke ter več drugih progresivcev je podpisalo poziv za konferenco tudi 13 unijskih voditeljev, med katerimi je na prvem mestu A. P. Whitney, predsednik Asociacije voditeljev železničarjev. Podpisani so tudi štirje voditelji farmarskih organizacij.

O vprašanju nove politične stranke vlada med progresivci precejšnja konfuzija. Revija "World Tomorrow," ki je neoficijsko glasilo lige, piše v zvezi s to konferenco, da je nova stranka nepotrebna, ker že obstoji socialistična, čije program povsem odgovarja zahtevam delcev in tudi stranka se razvija v pravih smereh.

Z organiziranjem kontinentalnega kongresa je pokazala veliko sposobnost in voljo za sodelovanje z drugimi delavskimi organizacijami, pravi ta revija. Svoje novo delavsko orientacijo si je zadnje čase pridobila mnogo prijateljev med organiziranimi delavci in unijskimi voditelji.

Če pa progresivci mislijo na ustanovitev manj radikalne stranke kot je socialistična, tedaj je njih delo zgorelo, pravi ta revija. Za tako stranko, ki bi bila v sredini med Rooseveltovim in socialističnim programom, ni prostora, odveč pa bi bila, če bi slonela na prvem ali drugem programu, ker take stranke že obstoje, zaključuje "World Tomorrow."

Amalgamated se pridruži delavski federaciji

Unija, od katere se je pred 20 leti ločila, se ji pridruži. Vpliv Amalgamated na federacijo

New York. — Amalgamated Clothing Workers unija in United Garment Workers unija sta pred združitvijo in posledica tega bo, da postane Amalgamated del Ameriške delavske federacije.

Do tega sporazuma med obema unijama in federacijo je prišlo kot posledica delovanja Sidneya Hillmana, predsednika Amalgamated, in dr. Leo Wolmana, njenega ekonomskega svetovalca, v delavskem odboru Nire, kjer igra važno vlogo tudi Green od federacije.

Ta sporazum je velikega pomena za vse ameriško delavsko gibanje in je prišlo do njega po paradoksnem naključju. Komaj par tednov je od tega, kar sta si Amalgamated in United ponovno sklopi v laže in je izgle-

dalo, da pride med obema do večje jurisdikcijske in bruto-morne vojne. To vojno pa je preprečil Green in zblizal obe organizaciji.

Boj je bil obnovljen, ko je United pričela skebat v neki tovarni v Rochesteru, N. Y. Namesto z Amalgamated je dotično podjetje podpisalo pogodbo z United. Do aličnega incidenta je prišlo tudi v Clevelandu. Stvar je prišla pred Nirijski delavski odbor. Hillman je od Ameriške delavske federacije zahteval, naj napravi temu konec. To se je zgodilo na pritisk Greena na Rieckerta, predsednika United, ki je prekalil obe pogodbi v Clevelandu in Rochesterju. Green je potem pridobil obe uniji za zopetno združitve in za priključitev Amalgamated k federaciji.

S tem je konec 20-letnega boja med obema unijama, ki je nastal leta 1913 z revolto večine krojačev proti reakcionarnemu vodstvu United Garment Workers unije. Ker napredni element v nji ni imel nobene besede oziroma je bil po vladajoči mašini zatiran, so se večina delegatov na konvenciji dotičnega leta odcepila in ustanovila novo, dualno unijo Amalgamated Clothing Workers.

Ta unija je po mnogih hudih bojih in pod Hillmanovim vodstvom postala ena najmočnejših in sigurno najnaprednejša unija. Steje nad 100.000 članov, ima dve banki, ki sta srečno prevedrili krizo, zadržano tovarno v Milwaukee in veliko zadržano stanovanjsko kolonijo v New Yorku. Ima tudi fino organiziran departament za gospodarsko raziskavo.

Vse te institucije bodo sedaj postale del Ameriške delavske federacije, ki je s prihodom Nire nanovo oživela. Mnenje v unijskih krogih je, da bo Hillman postal član federacijske eksekutive. To in pa prisotnost njenih delegatov na konvencijah federacije, centralnih unij in državnih federacij ne bo brez posledic na federacijo, ker bo Amalgamated ojačala progresivni element v nji. Ta unija je od vsega začetka naklonjena neodvisni politični akciji delavstva in socialni zakonodaji in je razredno zavedno orientirana.

Detektivni izgnali agitatorje

Boulder City, Nev. — Agitatorji, katere so avtoritete izgnale iz tega kraja, kjer gradijo Boulder jez, ko so skušali pregovoriti delavce na stavko proti neznošnim razmeram pri tem vladnem projektu, so imeli dovolj vzroka za proteste. Delavci, ki so uposleni pri tem projektu morajo delati 56 ur v tednu in tudi ob nedeljah, ker kontraktorji hočejo napraviti delo, ki bi moralo trajati tri leta, v dveh letih. Vročina je navadno okrog sto stopinj in včas doseže 120. Kontraktorji, ki so slutili, da se delavci pripravljajo na stavko so uposilili špijone in, val, ki so bili osumljeni aktivnosti, so izgnali delo, agitatorje pa so prijeli detektivni ter jih izgnali iz države.

Stavka za enoforsiranje pravilnika

Denver, Colo. — Little Tailor kompanija je bila tako navdušena za "new deal," da je poleg znižanja delovnika utrgala so razmerno tudi plače. S tem pa je izvala spontano stavko, ker delavci niso marale delati za \$3 in \$4 na teden. Na nasvet nemške krojaške unije so se vrnile na delo pod pogojem, da bo v dveh tednih vse izravnano, to je, enoforsiran pravilnik.

Smrtna obsodba v Chicagu

Chicago. — John Sheek, ki je zadnji mesec ustrelil policaja Sevika v sodnijski dvorani, ko je hotel pobegniti, je bil zadnji torek obsojen v smrt na električnem stolu. To je že druga smrt na obsodba v enem tednu. Sheek je dobil revolver od svoje matere, ki zdaj čaka na obravnavo.

Protesti proti podjetnikom

Tacoma, Wash. — Tukajšnji centralni delavski svet je poslal protest industrijskemu administratorju Johnsonu, v katerem pravi, da so mnogi podjetniki in trgovci razobesili znak plavega orla, dočim ne upoštevajo določb dogovora, ki so ga podpisali.

Kanada se zanima za ameriški "new deal"

Liberalni krogi menijo, da bo sledil nov ekonomski polom, ake vlada ne bo mogla izvesti svojega programa

Toronto, Ont. — (FP) — Kanadska javnost pozornost opazuje izvajanja Rooseveltovega programa ekonomske obnove v Združenih državah, dasi je mnogo skeptikov, ki ne verjamejo, da bo Roosevelt izvedel program z uspehom. "Canadian Forum", glavno glasilo liberalcev, piše, "da čakajo Ameriko in Rooseveltovo administracijo teški časi, ako ne bo izvela dpele iz krize v prihodnjih par mesecih. Ako se bo Rooseveltov program izjalovil predno bo prestal preizkušnjo, tedaj je nov ekonomski polom neizogiben.

"Cilj Rooseveltovega programa je dosega ekonomske stabilnosti brez blatenih sprememb v obstoječi kapitalistični organizaciji, izvzema nekaterih restrikcij v industrijskem življenju, katere je vlada uveljavila v korist splošnosti. Ako bo ta poskus uspel, potem se bomo mnogo naučili glede popolnosti ali pomanjkljivosti takega programa, kakor tudi o stroških države, ki ga uveljavlja."

Zidovske unije za socialistične kandidate

New York. — United Hebrew Trades, ki je centralna organizacija vseh zidovskih unij z nad 200.000 člani v tem mestu, se je soglasno izrekla za socialistično listo pri prihodnjih mestnih volitvah.

Delavski odbor socialistične stranke, ki sodeluje z unijami, je posvala, naj formira unijaki kampanjski odbor in za kampanjsko delo pridobi tudi druge unije.

Socialistični kandidat za župana je Charles Solomon, tamaničje imajo O'Briena in reformisti z republikanci vred pa so postavili bivšega kongresnika LaGuardia. Za protitamanitako listo so reformisti skušali pridobiti tudi socialiste, ki so pa odklonili sodelovanje v taki "united front".

Cene potrebščin narajčajo

Washington, D. C. — Statistika, ki je bila pravkar objavljena in se nanaša na 51 večjih ameriških mest, kaže, da so cene življenjskim potrebščin zvišale v mesecu juliju za 9 odstotkov.

Najbolj so poskočile cene krompirju, moki, svežim jajcam, moki, kruhu, mesu in sodevju.

Restavrantni delavci zahtevajo 40-urnik

Denver, Colo. — En tisoč hotelarskih in restavracijskih delavcev zahteva maksimalni delovnik 40 ur na teden za moške in ženske namesto v pravilniku določenega 54-urnika za moške in 48-urnika za ženske.

MED IZ UŠI

V kopalškem kraju Segebergu, nedaleč od Hamburga, so v večjem čebelarstvu podjetju opazovali zanimivo stvar, ki utegne imeti še kakšen pomen za refo čebel.

Nekatere smreke in jelke so namreč napadle čitne uši, ki so na drevesih gradile posebne izrastke. V teh izrastkih pa se je tvoril sladki sok, ki se je pri bližnjem ogledu izkazal za čisti med. Čebelar iz Segeberga niti ni treba, da bi ves svoj med s težavo nabirale od cveta do cveta, temveč si svoje zaloge napolnijo deloma kar iz teh skladišč, ki jih pripravljajo uši.

To je pa segeberške čebelarje pripravilo do sistematičnih poskusov, kako bi izkoristili ta naravni odnos med čebelami in ušmi oz. njihovim pridelkom in dosegli na lažji način več medu v svojih čebelnjakih. Presajati so začeli uši še na druga drevesa in pazijo le na to, da se preveč ne razširijo, kar bi bilo seveda spet gozdomu v kvar.

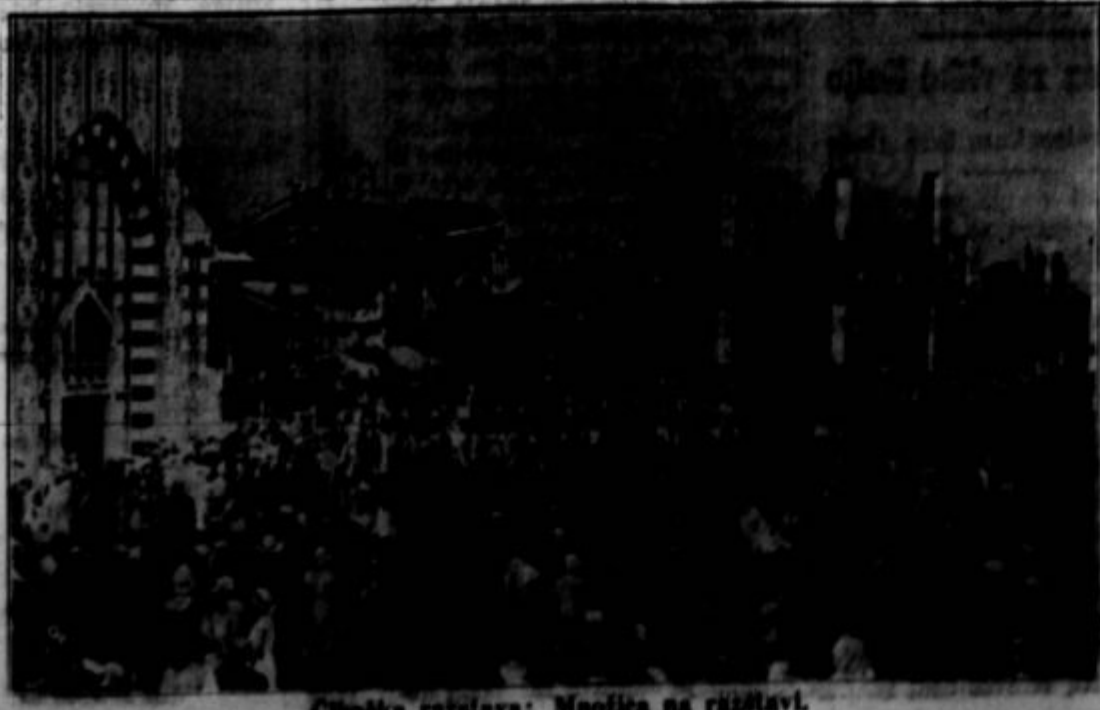
Kakšni bodo rezultati te nove metode v čebelarstvu, za sedaj še ni mogoče povedati.

Naredite mladinski list, najbojli mesečnik za slovenske mladine!

POŽAR V TOVARNI "PROBLEMA" V CELJU

teko ranjenih, ena umrla

Požar pri Celju ima Janko Bova svojo tovarnišni izdelkov, med drugim tudi v tej tovarni je prišlo do hude nesreče. Po treh popoldne se je delavci in en delavec v oddelku za poliranje. Rakete so bile na eksplozivom, a ne za-

Črna razliva: Močila na razlavi.

Tone Seliskar:

NASEDLI BROD

Roman v treh delih

Strah jo je pred njim in muke predsodkov trpi tako močno, da niti ne misli na vse te izhode. Živi tako, ker se ji zdi, da ne more in ne sme drugače biti, praznino v sebi pa teži z neko silno željo, ki jo prenaša iz dneva v dan. Ne ve, kaj se bo zgodilo.

Vaak večer odhaja spat z nado, da ji prinese jutro veselo presenečenje. Nič ne ve, kaj bo.

Pričakuje ter se s tem omamlja in krepiča za vaak prihodnji dan.

V soboto popoldne je prejela Justinovo brzojavko, s katero ji je naznanil svoj povratak.

Pripravila mu je večerjo. Skrbno je izbrala tiste jedi, ki jih ima najrajši.

To pot je prinesel Ani krasen plašč iz bobrovega krzna, Bogdanu matador, a Darinki otroški voziček za punčko.

Ana se je razveselila darila. Trpela je hude bolečine, ko je zamašila iskala besed, ki bi zazvene iskreno in vdano.

Zdaj je vsakokrat močno dišal po vinu, skoraj ni bilo dneva, da se ne bi napil. Prihajal je domov, ker je bilo to samo po sebi umevno in ker je imel na tem koščku zemlje svojo hišo, svojo ženo in svoja otroka.

Ko se je nalgal z otrokoma, ji je pričel pripovedovati o svojem potovanju, o vseh večjih kupcih, o raznih stvarih, za katere je vedel, da jih rada zve.

Pomisli, ji je pravil, tri vagone kolomaz za sem razprodal v štirih dneh. Pijem od veselja, zakaj nikoli nisem mislil, da bi bila kedaj mogoča taka kupčija. Pijem od norosti, ker se mi zdi vse skupaj kakor blazna loterija, v kateri neprestano dobivam!

Ta njegova neprekinjena pijanost ji prav za prav ni povzročala muk. Saj ga ni več ljubila in ji je bilo vseeno, ker ni bil nadležen, kadar je bil pijan, samo mnogo je govoril in postal kmalu zaspan. Bala se je le, ker bi ga utegnilo neizmerno pitje prehitro ugonobiti. Zdaj, ko je živeča zgolj svoji bolečini, ki jo je čisto na dnju srca gojila ter jo vedno znova prebujala in negovala, je zase in za otroka računala povsem odkrito. Kljub ogromnemu zaslužku se je zavedala, da nimata niti vinarja prihranjenega. Da, niti polovica hiše ni plačana niti ni plačano novo pohištvo. Ves denar se je sproti porabili, vedno znova se je bolj in bolj igral s svojim velikim dobičkom.

Čeprav ni Ana sama nikamor hodila v družbo, si je kupovala vendar vedno nove obleke. Za to je potrošila mnogo denarja, ker ni izbirala cenenih, temveč drage, modne modele.

Justin je izvolilo društvo "Galeb" v svoj odbor. Kar tako, ne da bi Justin sploh vedel za to, toda v društvu so vedeli, da je radodaren in je zato lahko odbornik, dasi nima niti pojma o glasbi. Odbor se je nadejal, da bo tudi v društvu blagajno kanilo nekaj njegovih stotakov.

Na prvi seji, ki se je udeležil, je zvedel, da zbira društvo denar za godala, ker misli ustanoviti svojo godbo.

Po seji so krogali vso noč. Justin je bil pijan in drzen ter je podaril deset tisočakov.

Oče je bral v časopisih:

Društvo "Galeb" je ustanovilo godbo na pijalo. Da je moglo tako hitro urediti svojo veliko namero, gre predvsem zasluga njegovemu odborniku — znanemu, uglednemu trgovcu Justinu Zelezniku, ki je dal za ta namen

10.000 dinarjev. Ta velikodušna gesta gospoda Zeleznika zasluži pozornost vse kulturne javnosti. Odbor ga je na svoji seji imenoval za prvega društvenega častnega člana. Umetniško diplomu, ki jo je izvršil akademski slikar France Smole, je videti v izloženem oknu tvrde Jesih in drug.

Pridirjal je na vse zgodaj v Justinovo stanovanje ter zarohnel nad njim.

Norec, ali si ob pamet? Čemu krokarakemu društvu mečeš tisočake, mar bi jih bil dal siromakom!

Svoj pošteno zaslužen denar dam, komur sam hočem! je dejal Justin užaljeno. Se na misel mi ne pride, da bi z njim podpiral kakšne komuniste! Poznam jaz dobro tista vaša društva!

Adam je odšel brez pozdrava. Med vrati se je vendarle še okrenil in ves srdit zabrusil Justinu v obraz:

Ta denar si prisleparil! Jaz, ki skoro noč in dan delam, trdo delam, ne zaslužim niti v enem letu takšne vsote, ki jo ti v enem večeru razmečeš. Le s sleparijo se pridobe milijoni! Rečem ti samo še: Ne delaš prav!

10

Tako sta se spila. To leto je vendarle pogovoril Ano, da je šla z njim na morje. Otroka sta bila nad vse vesela ves čas, ki so ga preživeli na obali v hotelu. Ana je napravila daljši izlet z ladjo v Dubrovnik in ves mesec ji je potekel prav lepo, da je bila zadovoljna s to spremembo. Po končanem odmoru je Justin odpotoval v Boano, Ana z otrokoma vred pa se je povrnila z avtomobilom v Ljubljano.

Pot je bila zanimiva in prijetna. Ano je obšla prvič slast potovanja in gledanja novih, zanimivih stvari. Z velikim užitkom je gledala v svet, do katerega ni imela doslej nikakega veselja in poženja.

Na Delniški strmini je moral šofer izmenjati svečo, ker ni hotela več užigati motorja. Darinka, ki jo je ostril zrak prevzel, je spala v vozu, Bogdan se je smukal okoli šoferja. Ana pa je sedela poleg ceste na trati in se veselo udajala brezskrbnosti lepega solnčnega dne.

Po cesti sem je stopal po klancu navzgor človek. Enakomerno, upirajoč se s palico v krasa, kamenita tla. Vroče mu je bilo. Čeprav je bilo še zgodaj, je solnce pripekalo in že močno žgalo. Ana se je živo zanimala za to edino živo bitje, ki so ga gledale njene oči v samotni pokrajini.

Popotnik je bil mlad. Nosil je nahrbtnik in imel vesel, mladosten obraz, da je bilo takoj videti, da ne potuje niti po opravih niti s skrbjo za čelom.

Student — popotnik. Še preden je dospel do nje, jo je obšla drzna, zapeljiva misel, ki se je ni mogla ubraniti.

Fant je vljudno pozdravil v travi sedečo gospo, ki je bila v lahki poletni obleki itak mikavna, zlasti pa še tu, kjer je pokrajina zapuščena in človeški obraz lepši kakor v sobi.

Ali lahko kaj pomagam, gospa? je vprašal popotnik in obstal.

Hvala! je odvrnila. Odkod prihajate in kam potujete?

S Suseda proti domu v Novo mesto.

Peš?

Seveda! Student si ne more privoščiti avtomobila.

(Dalje prihajajo.)

Alfons Petzold:

Ovotje

V vrtu Jerneja Bokala cveto jablane.

Dolge vrste češenj in jablan; od samega cvetja ne vidiš niti lističa.

Kristina Bokalova stoji med vrtnimi vrati in se smeje v solnce. Mar niso sobe mrke in žalostne, mar ne bi mogel človek ostati vse življenje zunaj v tej čudoviti prostosti? Tako prijetno je, stopati po zemlji in mehki trati in nositi cvetje v rokah!

Kristina stopi nekaj korakov dalje na vrt in sede v travo, zrahlja vezi na čevljih in zavija nogavice do gležnjev. Tako. Zdaj lahko čutim to hladno mehko na nogah. Kako dobro to de človeku!

Kristina stopa počasi, da bi okusila ves ta občutek, in postajala je zmerom svobodnejša in lepša. Že ni videti več domače hiše ne slišati glasu tete Jule, ki neprestano zmerja in poučuje.

Veter je grabil v cvetove in jih tu in tam metal na tla, pa je Kristina potegnila igle iz las, ki so se dolgi in zlati usuli po tilniku in ki žare v njih cvetovi kot biseri. Zamišljena potegne lase čez rame predse, jih češe s prsti in je vsa vesela, ko se v solnce izpreminjajo v zlato.

"Tako stojiš tu, imaš zlate lase, pa te nihče ne vidi!"

Majcena usta se našobijo od nejevolje.

Toda žareče solnce jo kmalu razvedri. In potem: mar ni samo na sebi bolje, da si lepa, da imaš zlate lase in majhne, bele noge, in da si prožna kot protje?

Ne bi bila rada takšna, kakršna je teta Julia! Siv, naguban obraz ima in tako hrapave roke!

Bom tudi jaz kdaj takšna?

In ali je bila teta Julia tudi kdaj mlada? Se je morala prav tako brez vzroka smejati in prepevati?

Gotovo ne. Sicer ne bi zdaj zmerom samo zmerjala in bi morala razumeti, da ob takem solncu ne moreš ostati v sobi in delati.

Na tleh leži zdaj že toliko cvetov.

"Kako škoda," premišlja Kristina, "zdaj bodo oveneli. Moj vrt pa je tako lep v svoji cvetni obleki!"

Kristina jih pobira in polaga v svoj predpasnik. "Ponoči jih lahko potrošiš na blazino in spiš na njih."

"Kaj neki poreče teta Julia jutraj?"

Položila bo roke na sence in rekle: "Tako to ne more iti dalje."

In Kristina bo morala s metlo pomesti cvetje iz sobe.

Uboho, majceno ti belo cvetje! In hiti in hiti dalje: njeni lasje frfotajo tako svetlo v solnce.

Vsak čas bo pri potoku. Že sliši tiho šumljanje in je vsa vesela.

A kaj je to? Na bregu leži

neznani fant in spi. Kopal se je v potoku, potem je truden legel v travo, da bi se v solncu osušil.

Zdaj je zaspal in ne vidi, da stoji pred njim Bokalova Kristina.

Kako je neki prišel na vrt? Splezati je moral pač čez ograjo.

Tega ne bi smel.

Toda zdaj spi.

Roke je bil položil pod glavo, in močno, rjavo telo leži blaženo izproženo v travi in cvetju.

Kristina se ozre po velikem vrtu in potem še enkrat na fanta.

Razgrne predpasnik in strese cvetje na fanta. Potem hiti hitro domov v kamrico, sede in zahti.

(Poslovenil M. K.)

Hormon za vitko linijo

Shujševalna kura brez gladi

Znanosti se je posrečilo odkritje, katerega se bodo razveselili vsi ljudje, ki niso zadovoljni s svojo tolaščo, debeluh in modne dame, ki stremijo za vitko linijo. Na dveh krajih so različni raziskovalci, neodvisno drug od drugega, odkrili substanco, ki v telesu sežiga in odpravlja tolaščo.

Medicina je vedela že dolgo, da takšne snovi ne vsebuje samo ščitna žleza, ki je pa proti tolašči zaradi stranskih pojavov (srčnih motenj, drgetanja, znojenja itd.) ni posebno dobro uporabljati, temveč tudi zname-

niti možganski podaljšek, ki je centrala toliko drugih skrivnostnih okov našega telesa. Medicina pozna celo neko obliko tolaščavosti, ki nastaja zaradi obolenja tega podaljška. A dolgo časa je trajalo, preden so profesorji Hoffmann, Anselmino in Magistris odkrili sedaj to skrivnostno snov in jo pridelali v čisti kristalizirani obliki. Treba je bilo na stotine eksperimentov in ločilnih postopkov, da so končno prispeli do nje.

Obenem so dosegli drug važen uspeh za bodočo praktično uporabo tega hormona: ugotovili so njegove natančne doze v posameznih preparatih in so našli merilo za njegovo učinkovitost.

Hormonov v praksi namreč ne moremo meriti po številu kapljic, po gramih ali žličkah kakor druge tekočine snovi, temveč samo po njihovi učinkovitosti. Včasih vsebuje miligram kakšnega ekstrakta več učinkovite snovi nego cela steklica drugega ekstrakta. Zato inzulin v lekarnah ne kupujemo po gramih, temveč po učinkovitih enotah, ženski spolni hormon celo po "mišjih enotah".

Kot enota za novi hormon velja tista količina učinkovite snovi v kakšnem preparatu, ki v krvi živali ali človeka podvoji sežigalne produkte tolašče. Kadar se v organizmu sežiga tolašča, se pojavijo te snovi v krvi namreč v pomnoženi meri. To se zgodi po mastnih obedah, a tudi v stanju lakote — kar ni nobeno protislovje, kajti lačni organizem se loti pač svojih lastnih zalog tolašče, jih raztopi in v krvi najdemo potem karakteristične stranske produkte tega razpadanja maščobe.

Novi hormon bi bil potemtakem povsem uporaben kot nadomestilo za gladovne kure. Tako rekoč kura brez gladi in vitka linija ob obilnih ali vsaj normalnih obedah. Prvi poskusi z vbrizgavanjem tega hormona živalim so se tudi dobro obnesli in ta čas ga preizkušajo na ljudeh. Posebno pri tistih vrstah debelosti, ki izvirajo iz pomanjkljive sestave sokov v možganskem podaljšku, si medicina obeta velikih uspehov.

Bogati znanstveni zakladi

Veliki uspehi Hedinove odprave v osrednji Aziji

Odprava Svena Hedina v osrednjo Azijo je po šestih letih potovanja zaključena. Raziskovalec se je podal na pot z močnim štabom 27 učenjakov, 75 služabnikov ter 300 kamel. Vrhovno vodstvo ekspedicije je bilo v Hedinovih rokah, čeprav so bili posamezni oddelki podrejeni drugim znanstvenikom.

Hedin je bil v tem času čisto brez vesti od svojih sodelavnikov. Z izjemo dveh članov ekspedicije, in sicer dr. Nielsa Ambolta, ki je najprej zašel ter izgubil karavano 85 kamel, se pozneje javil ter na koncu postal žrtev svojega podviga, ter nekega kitajskega udeleženca, se je vrnil Hedinov štab živ in zdrav na svoje mesto.

Švedski raziskovalec je prinesel z ekspedicije ogromen material, ki obsega 30 velikanskih svečnjev zapiskov. Pepelniki poročevalci londonskih "Times" je imel priliko govoriti s Hedinom in podaja v svojem listu kratek pregled uspehov, ki jih je dosegla odprava.

Razkritja se nanašajo na mnoge stroke človeškega znanja. Tako so prirodoslovci odkrili majceno žuželko, ki so se izza dobe pred 100 milijoni let ohranile v skalovju. Velikanske važnosti so tudi dokumentirane ugotovitve o spremembi površine naše zemlje izza časov primitivnega človeka. Seveda se je sporedno s tem spreminjala tudi klima, orodje, pred vsem pa pisana zgodovina.

Hedin je nabiral redkosti vseh vrst ter je prinesel ne le avtentičen material o zgodovini papirja in njegove uporabe, ampak tudi dokaze o okameninah dinosavrov in redkih rastlin. Dežele, ki jih niso poprej še nikoli raziskali, je Hedinova ekspedicija prvič kartografirala.

Ogromen študij je posvetil Hedin kultu lamaizma na Kitajskem, v Mongoliji in Tibetu. Med drugim je odprava raziskala de-

želo, ki se razteza več ko 4000 km v dolžino od Peipinga do Karakara ter obsega celo srednje-azijsko puščavo med Edsin Golom in Pamirjem.

Geolog Hedinove ekspedicije dr. Norin, ki je prebil zadnjih osem mesecev v severnem Tibetu, je proučeval zemljo v povprečni višini 6500 m. Moral je pretrpeti hud mraz ter je izgubil vsa karavana. V prvi vrsti je proučeval lednike, ki so v ledni dobi pokrivali tibetsko pogorje in dolino Karakorum.

Obilno gradivo je dobil Hedin v Lu Lanu, kjer je odkril nad 50.000 primerkov orodja iz kamene dobe. Pri tem raziskovanju mu je bil v pomoč zlasti dr. Folke Bergmann. Našli so sulice iz Hanove dobe, steklene izdelke, gospodinjske priprave, obleko in nakit. Tudi nad 10.000 pisem iz Hanove dobe je prišlo v Hedinove roke. Ti dokumenti so stari nad 2000 let in so z njimi pisali na nekakšne lesene oblace, ko še ni bil znan papir.

Dr. Birger Bohlin je raziskoval severozapadni del Kanalsja in Kukunor, kjer je preživel tri le-

ta. Zbral je ogromne množice silij, ostankov dinosavrov, žuželk in rastlin, ki oveličajo dobo 20 milijonov let. Najdobje so izvirno ohranjeno n. pr. luskinе rib in ogromnih zmajskih muh. Je našel tudi lupine nojev iz terciarne dobe pred dvesto milijoni let. Ta najdba kaže hipotezo, da so noji živeli tudi v 4000 m v svetu, kjer pa so bili popodrezani od ostalega sveta.

Dr. Nils Horner je odkril najdbe v zasutem mestu, ki so ga Mongoli imeli Karakoto. Ta kraj je svojčas tudi znani svetovnik Marco Polo.

Vljudnost

"Oče, kaj je prav za prdnost?"

"Vljudnost, sin moj, umetnost, ko drugim ljudem daš vedeti, kaj o njih misliš."

Dober odgovor

"Zakaj se vaš nos tako od samega ponosa nagnja ga ne vtaknem v vsako"

ZAHVALA

West Allis, Wis.—V nedeljo popoldne 20. avg. 1933 objavljena od najinij prijateljic Mrs. Maci in Mrs. Mar avtomobilsko vožnjo. Povabilu sva se radevolje odzvala, ne najmanj mislila kaj nameravamo napraviti najina sina in hčrki in prijateljice. Po kratki vožnji se ustavimo pred dvorano v West Milwaukee in ko se ozremo malo okrog, opazila precej nama znanih avtov in sva si mislila, gotovo kako veselo in niti najmanj sluteč, da gre vse to mar. Ko vstopiva v dvorano, bila sva resnično presenečena, ko pozdravili iz vseh grl naenkrat s "Surprise" klicem! Nak, mogla verjeti, da je to iznenadenje namenjeno nama in ko pozneje spoznala, bilo je vse napravljeno nama v čast za petindvajsetletnico najinega zakonskega življenja. Težko pojasniti kako sva se počutila ko sva se iznašla v toliki družbi in pri tako bogato obloženih mizah. Da, ljudje moji je tudi nama zelo prijetno ko sva se ozirala po navzočih v dvorani sva videla, da imava toliko iskrenih prijateljev, ki so se dili in nama napravili to veselo presenečenje. Ker se pa ni bilo mogoče radi ginjenosti takoj na licu mesta vsem zahs se torej tem potom zahvaliva najpristneje in sicer najprej diteljicam Mrs. Maci in Mrs. Magister, Mrs. Juvan, Mrs. Košinc, Mrs. Saje in miss Spraic, ki so umislile kaj to prirediti. Dalje hvala za krasne cvetlice in druge darove, ki jih prejela od tej priliki, kakor tudi najlepša hvala tudi vso darovali karkoli in pripomogli k ti Surprise party. Najlepša hvala sledečim: Mr. Leo Tešner, Mrs. in Mr. E. Terškan, J. Terškan Jr., Mrs. in Mr. Fr. Jager in hčr, Mrs. in Mr. A. gister, Mrs. in Mr. Fr. Prepeluh z družino z čez 200 mil odda ga Owen, Wis., Mr. A. Juvan, Mrs. in Mr. A. Butcher, Mrs. J. Magister, Mrs. in Mr. Dominik Rožnik z družino, Mrs. in Mr. Košič z druž., Mr. A. Saje, Mrs. in Mr. A. Pungčar, Mrs. J. Luzar, Mrs. in Mr. J. Bachel Sr., Mrs. in Mr. J. Bachel Jr. L. Bachel, harmonikar, Mrs. in Mr. J. Lechner, Mrs. in Mr. Verbich, Mrs. in Mr. Fr. Ermenc, Mr. T. Verbich, Mrs. L. Evi, Mr. S. Novak, Mr. V. Petek, Mrs. in Mr. J. Suša, Mrs. in Mr. J. šek, Mrs. in Mr. Fr. Groznik, Mrs. in Mr. J. Dolenc, Mrs. Bewetz, Mrs. in Mr. J. Fabby, Mr. A. Nebec, Mrs. in Mr. J. Mrs. in Mr. J. Kastelec, Mrs. Starich z druž., Mrs. in Mr. Sh. Mrs. in Mr. A. Jeršin, Mrs. Medle in sin, Mrs. Brulc, Mrs. Kralj, Mrs. in Mr. J. Lajk, Mrs. Sagadin, Mrs. Krivec, Mr. tek, Mrs. Breskvar, Mrs. in Mr. Fr. Vinisek, Mrs. Rašič, Mr. Bojanovic, Mrs. in Mr. A. Krese, Mrs. in Mr. A. Kostelec in Mr. J. Morn, Mrs. in Mr. J. Simenc, Mrs. R. Bizjak, Mrs. G. Mrs. in Mr. J. Bratanic, Mrs. in Mr. L. Boiskar, Mrs. in Mr. Babich, Mrs. in Mr. J. Može, Mrs. in Mr. Fr. Rogelj, Mrs. M. Rebernišek, Mrs. in Mr. A. Skaza, Mrs. in Mr. Ermen. Senica, miss Lenček, Mr. Knafec, Mrs. Kostonjevec in sin in Mr. Goltz, Mrs. in Mr. A. Kralj, Mr. Dobrotinšek in več katerih imena ne veva. Če sva pa slučajno kakšno ime poma izpustila, naj prizadeti oprostite, ker se lahko pripeti prišnem številu. Če bi pa slučajno nameravali komu drugemu sličnega prirediti, bova rade volje to storila. Končno vso lepša hvala. Bodite prepričani, da nama ta dan ostane v spominu, in da se Vas bodeva hvaležno spominjala.

Anna in John Terškan, 1213 So. 63rd St., West Allis,

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča d

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrva slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLA S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene smerna, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTE

2657-59 So. Lawndale Avenue Telefon Rockwell 694 Chicago, Ill.

Tam se dobe za želje tudi vse ustane posla